

И если мы вовремя не переключимся на действительно актуальные для нашего общества научные исследования, имеющие реальное практическое применение (в данном случае в области юридической психологии), нас ждет дальнейшая деградация - научная, духовная, цивилизационная.

Луцький А.І.,

кандидат юридичних наук, доцент, проректор
Івано-Франківського університету права імені
Короля Данила Галицького

ПРО ПРАВОВУ ІДЕОЛОГІЮ ТА ПРАВОВУ ПСИХОЛОГІЮ В ЮРИДИЧНОМУ СВІТОГЛЯДІ

„Ідеологія“ – (від грец. idea – початок, основа, первообраз і logos – слово, поняття, вчення).

Правова ідеологія є одним з найчіткіших виражених комплексів духовного життя суспільства, який відображає сукупність поглядів, ідей, цілей та ідеалів громадян, що характеризують їх свідомість, відношення до правових реалій життя, становища громадянського суспільства у конкретно-історичних умовах.

За змістом правова психологія розуміється як:

- а) наука – синонім юридичної психології;
- б) частина (підсистема) юридичної психології;
- в) як структурний елемент правосвідомості.

Цей останній аспект розуміння правової психології і представляє для нас інтерес.

В теорії держави і права правова ідеологія і правова психологія складали двоєдину систему правосвідомості.

Тратувалося, що правова психологія відповідає емпіричному, буденному рівню суспільної свідомості, яка формується в результаті повсякденної людської практики, як окремих людей так і соціальних груп. Змістом правової психології є почуття, емоції, переживання, настрої, звички, стереотипи які виникають у людей в зв'язку з практикою реалізації юридичних норм. Тобто, виглядає, що правова психологія пов'язана лише з емоційною сферою психіки. А когнітивна і вольова сфери взагалі не задіяні у відношенні людини до права.

Українські теоретики права (С.Гусарєв, О.Скакун, О.Тихомиров) виділяють у правосвідомості не два, а три блоки:

- а) ідеологічний;
- б) психологічний;
- в) поведінковий.

Таке розуміння правосвідомості, звичайно повніше передає зміст цього поняття. Юридичним світоглядом є система людських знань про державу її органи, право, закон, місце людини в державі і суспільстві, виражена в установках особистості, соціальних груп, в переконаннях щодо „правового“ і „не правового“, „справедливого“ і „несправедливого“ щодо діючого і бажаного права і закону.

Правосвідомість (включно правова ідеологія і правова психологія) пов'язана з юридичним світоглядом як частина з цілим. Якщо психологічна складова правосвідомості пов'язана з емоційністю і стихійністю (хоч ми з цим не зовсім погоджуємося), то проти раціональності право світогляду і його психологічної складової заперечення, навряд чи можуть бути сприйняті.

Як гіпотезу можна запропонувати ідею про те, що правосвідомість передуює юридичному світогляду. Спочатку сприйняття (в т.ч. емоційне) закону і права, а вже потім вироблення стійких установок та знань про право і закон.

Мозоль Н.І.,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри загально-правових
дисциплін ННПП НАВС

ДЕЯКІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Соціально-економічні трансформації українського суспільства, розбудова демократичної, соціальної, правової держави та формування громадянського суспільства є актуальними проблемами, які необхідно висвітлювати при вихованні компетентної, самостійної, соціально активної і відповідальної особистості. У цьому контексті підвищення правової свідомості і відповідальності громадян, а особливо молоді набуває особливої важливості. Основним шляхом підвищення правосвідомості більшість дослідників називає правове виховання. Разом з тим, розглядаючи правове виховання молоді, не можна не приділити увагу проблемам практичної реалізації правового виховання молоді в Україні.